

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 80 fl.
rândul cu litere garmond.

Reforma electorală.

III.

(Dr. E. B.) Cele spuse în articolele premergătoare spre caracterizarea politicii naționaliste a Austriei, sunt adevăruri atât de elementare, încât nu le-aș fi înșirat, dacă nu aflam de necesar să o fac aceasta în vederea curioasei aparițiuni, că pe când în publicistica maghiară faptele acestea sunt de notorietate publică, pentru publicul românesc ele vin tăcute în mod băcător la ochi. E curată enigmă, cum de politicienii și publiciștii noștri se feresc în mod consecvent să constate aceste fapte istorice? Poate că din motivul, să nu tragă cumva poporul nostru învățături din ele, perzându-și apoi iluziunile fatale, ci se fie lăsată să trăiască și mai departe, ca înaintea cu 100 și cu 200 de ani, în sufletul său, ca axiomă, ipoteza, că ingerul păzitor al popoarelor asuprite e — *Austria*.

Șireata diplomație austriacă să nizuește a da nutriment neconținut acestei credințe deșarte, nu prin fapte, ci cu manevrări politice, aranjate cu multă înescuzință. Iar dacă vor urmă, ca totdeauna, faptele concrete, decepțiile înșirate în articolele premergătoare, se va auzi de nou lozinca de pe vremea lui Horia, formula atât de populară, că: „*Impăratul a voit să ajute, dar nu l-au lăsat Ungurii*...”. Și bietul popor român a înghițit totdeauna hapul cu prevenire și resignare fatalistă, a înjurat mai departe și și-a îndreptat ochii plini de lacrimi de nou spre — *Viena*.

Pentruca se nu fiu cumva rău înțeles, trebuie să observ, că cele spuse aici nu se refer la persoana Domnitorului nostru, în a cărui inimă nobilă, concepție corectă ideală, și în bunăvoința sa față de toate popoarele, n'a dubitat nime niciodată.

Numai cât, nu Maiestatea Sa Impăratul și Regele conduce așa

numita „*politică înaltă*”, ci o organizație ce cade în afară de constituție: consiliul familiar și de coroană, compus din membrii casei domnitoare și din consilierii cei mai intimi ai coroanei, iar șeful de regulă nu e Domnitorul, ci cel mai bătrân membru al casei domnitoare. Astfel decenii de-a rândul prezidentul consiliului familiar fusese Arhiducele *Albrecht*. În acest consiliu familiar, numit „*camarila*”, se stabilesc, după îndrumările tradiționalei „*Politik meines Hauses*” planurile politice și se stabilește *marșruta* guvernelor, întocmai cum în supremul consiliu de război se stabilește „*ordre de bataille*”.

Cercurile vieneze cunosc în poporul nostru un mediu care reagează cu precizie uimitoare la acest joc de duplicitate, și urmând cu mână sigură a continua manipularea conștientă a tacticii acesteia, spre ași documenta de nou rolul de mântuitoare și misiunea de protestoare, îndrumă guvernul maghiar se facă o astfel de reformă electorală, cu ajutorul căreia voința poporului se va putea valida, domnia claselor se va prăbuși și o epocă nouă de fericire se va începe. Și cu facerea unei astfel de reforme se încredințează guvernul „*național*”, cunoscut ca cel mai marcant reprezentant al intereselor majorității parlamentare, deci ale clasei istorice. Așa e, că e nostim? Se face de datorință unui parlament și guvern introducerea de astfel de reforme, cari în consecvențele lor înseamnă zdrobirea puterii proprii și întărirea așa numitelor „*elemente contrare statului*”, cari vin ridicate în șea.

Se poate presupune o seriozitate și o intențiune sinceră, din ambele părți? Cine nu vede aici iarăși o nouă aducere la valoare a principiului „*divide et impera*”, valorat veacuri de-a rândul? Ori se poate închipui un suflet atât de naiv, care se creadă, că Viena vrea se constrângă parlamentul unguresc să-și facă „*ha-*

rikiri”, ca la cei din China, să se sinucidă, și că acesta primește fără nici o împotrivire cuțitul și și-l împlântă în pânțele, cu mâna proprie?

Dar politicienii nu pentru aceea fac politică, pentruca să nu se înțeleagă. Mandarinul condamnat primește cu umilintă cuțitul, dar nu-l împlântă în corpul propriu, ci în corpul bietului „*ku-li*”, și astfel chestia e rezolvată. Dacă intențiunea cercurilor dela Viena ar fi fost serioasă și sinceră, n'ar fi încredințat ele cu facerea reformelor un guvern și un parlament, care chiar și din instinctul conservării proprii e silit să zădărnicească reformele, ci ar fi încredințat, ca în Austria, un guvern neutral, un guvern de funcționari, care, ca guvernul *Fejérváry-Kristóffy*, împlinește numai voința domnitorului, iar cu parlamentul nu-și bate capul. Trebuie să considerăm deci, după acestea, de foarte greșită tactica credincioșilor dreptului electoral universal și secret de a cere neconținut dela actualul guvern prezentarea proiectului de lege de dubioasă valoare, pe când cu mâni cu picioare ar fi trebuit să protesteze în contra încredințării guvernului coaliționist cu facerea astfel de reforme!

Se va face deci din lemn rotiță de fier, cum zice Maghiarul, se va face votul universal și secret, care însă nu va fi, nici *universal*, nici *secret*, întocmai cum la timpul său s'a stabilit pe hârtie, că statul e democratic, fără ca se fie democratic, pentruca numai formele s'au schimbat, esența a rămas cea veche. Așa va fi și cu reforma electorală. E doară secret public, că principiile fundamentale sunt următoarele: 1. *Scrisul și cetitul*, ceea ce cade în favorul Maghiarilor, Nemților și Evreilor, iar pentru celelalte naționalități analfabete e lucru păgubitor. 2. *Pluralitatea*, ceea ce înseamnă asigurarea influenței așa numitei „*inteligente*”, în special a leghionului de funcționari, în cea mai mare parte atâr-

nători de puterea de stat. 3. *Votarea nominală* de până acuma, adică ne-secretă, se menține și pe mai departe, dar se va face după comune, pentruca voturile se poată fi controlate și în viitor. Mai vine apoi un mijloc de tactică foarte important: *împărțirea nouă a cercurilor electorale*, și pe calea aceasta elementele de încredere dela orașe și din ținuturile maghiare au se fie reprezentate în număr mai mare în noul parlament decât până acuma.

Sunt bine combinate în ministerul de interne amănunțele reformei proiectate, și a fost calculat înainte, pe baza datelor statistice amănunțite, rezultatul ce se poate aștepta, înainte de a se fi prezentat proiectul de lege Maiestatei Sale spre prealabilă sancționare și apoi înaintat parlamentului. După ce s'a dat odată sancțiunea prealabilă, înzadar vor mai face apoi gură socialiștii și naionaliștii. Pot se fie toți liniștiți și siguri, că marea majoritate parlamentară va vota proiectul de lege, iar Maiestatea Sa va întări fără esitare legea deja sancționată în mod prealabil. Formându-se acum noul parlament, vom vedea, că vor intra în el câțiva socialiști, și poate că vre-o 30—40 de naionaliști, cari nu vor schimba nici decum fața parlamentului și situația parlamentară. Astfel apoi politicienii optimiști vor fi iarăși mai săraci cu o iluziune și mai bogați cu o experiență, iar politica Vienei va pune în uimire acest nou record lumea întreagă, și conducătorii naționalităților, înșalați în așteptările lor, se vor mângăia de nou cu mângăierea ce le va veni dela Viena: „*Noi am voit să vă ajutăm, dar nu ne-au lăsat Maghiarii*”. Iși va serbă deci de nou învingerea principiul „*divide et impera*”, camarila va da o nouă dovadă despre bunăvoința ei față de popoare, punând odiul pe maghiarime, și-și va continua fără grije politica tradițională naționalistă. Celce însă fără sinamăgire privește la acest joc fri-

FOIȘOARĂ.

Stăpân să-ți fie!...

Căsuțe mici și sărăcicioase erau ele toate cele din sat, pentruca așa e satul, sărac; n'au oamenii cine știe ce bogății, ori isoare de câștig, ca să-și poată ridica palate, ca la oraș. Dar dintre toate casele din sat, parecă totuși cea mai mică și mai sărăcuță eră a *Marinei* a lui Ion Pistruil. Așa credea lumea, pecând *Marina* eră de altă părere. Ea zicea, că mai frumoasă decât căsuța ei nu e nici casa cea mare din oraș, în care a servit ea cinci ani de zile la doamna *Fridmăneasa*. Și eră frumoasă casa ei, pentruca eră a ei. Numai a ei! Casa și grădina, și o limbă de pământ, afară la țarină.

— „*Dumnezeu să odihnească în pace pe unchiul Ștefan*,” zicea *Marina* și de câte zece ori pe zi, — „și iertare de păcate să i dea, că mare bunătate mi-a făcut, când mi-a lăsat mie cu testament căscioara asta”. Și i-o lăsase curată, fără datorii! E așezată deci și biata *Marina*, nu trebuie să mai umble prin lume, băgată la stăpân, când la unul, când la altul, și nu mai trebuie să înghită ocară și vorbe aspre, dela toți și din toate părțile. În prima Duminecă după primirea în

posesiune a căscioarii, și după mutarea în ea, *Marina* a lăsat, ca părintele *Eftimie* să cetească o slujbă lungă la biserică, pentru odihna sufletului unchiului *Ștefan*, a dat două luminări mari la sfânta biserică și a vărsat și o păreche de lacrimi, căci așa e obiceiul.

Și s'a pus *Marina* să-și aducă casa în rânduală. Vecinul *Pavel* a fost atât de bun de i-a adus două cară de pământ galbin, și i-a dat și un coș de pleavă, iar *Marina* a frământat bine pământul și pleava la olaltă, întocmai cum frământă aloatul, și s'a pus de și-a lipit casa de nou, pe dinlăuntru și pe din afară. În Vinerea următoare apoi, zi de târg de săptămână, a mers la oraș și a cumpărat var și perie, și și-a făcut casa, pe dinlăuntru și pe din afară, albă ca zăpada. Se uitau oamenii din sat la *Marina* și se minunau, că ce suchiată e. Ea cu casă albă, când nici a părintelui *Eftimie* nu e albă! Numai sfta biserică e albă, și școala și orașma! Ce vrea *Marina*? Să se pună în rând cu orașenii? Dar *Marina* își căuta de treabă. Și-a spălat cu năsip și cu cenușă toate ușile și fereștile, prin ale căror giamuri te vedeai acum ca prin oglindă, a dat cu murială subțirea pe jos, și și-a făcut locuința curată și draguță, de par-că eră scoasă din cuthie.

Mirarea oamenilor din sat și-a ajuns însă culmea, când au văzut, că *Marina*

bate niște pari în curte, și cu câțiva snopi de nuele de salcă, aduse din ritul satului, s'a pus să îngrădească un coteț, jos pentru porcușorul ce și-l cumpărase, ear sus pentru cele două părechi de găini ce le avea.

Nu înțelegeau oamenii, de ce treabă mai e și cotețul la casă, când porcul poate dormi și în casă cu oamenii, că n'o să-i fie nici un rău, ear pentru găini, de aceea e podul casei! Vezi ce-ți face traiul dela oraș! S'a băgat și în *Marina* bolțul și răvna de a da pe doamna. Așa ziceau oamenii și elătinau din cap. Dar în cele din urmă au tăcut și ei, pentruca tăcea și *Marina*, și-și căuta de lucru.

În liniște și în fericire putea să o ducă multă vreme *Marina*, în căsuța ei micuță dar curată, dacă nu i-ar fi dat și ei *Dumnezeu* aceea ce a dat la toată lumea, tuturor fetelor, o inimă, care în vremea din urmă începuse să-i bată în mod atât de ciudat și să o facă atât de încălțată la minte și atât de nehotărâtă la judecată.

Fășița de pământ a *Marinei* eră în brazdă cu holda primarului din sat, cu a lui *Marcu*, zis și filosoful, pentru-că eră cuminte și drept la judecată. Părintele *Eftimie* îl botezase astfel, și așa i-a rămas numele. Pământul *Marinei* eră plin de pietri, de bolovani mari, pe cari îi mănăseră apele din anii premergători, când eră

să se îneca întreg satul. *Marina* se chinuă acur să-i scoată din holda ei, la margine, la resor, ca odată, când îi va da cineva ajutor cu carul, să poată duce acasă pietroaiele, căci cine știe de ce pot fi bune. Voia să-și curețe bine holda *Marina*, ca să poată fi mai ușor arată și apoi sămănată și grăpată. Cucuruz avea de gând să pună în ea, ca să aibă porcușorul de mănăcare la iarnă, și să-i fie și ei de mămăliguță.

Și cum se chinuă așa, cu petroaiele cele mari, îi vine ajutor din holda vecină. Servitorul primarului ară în pământul vecin cu al *Marinei*, și văzând că vre-o câțiva bolovani fata lui va putea birui singură, oprî plugul în loc, ca să mai odihnească și boii, și se duse să ajute *Marinei*. Prinse cu nădejde de bolovani, și prinse și *Marina*, și îi scoaseră pe toți la drum. Și după ce au fost toți scoși din holdă, și holda curățită de petri, sluga primarului plecă eară la plugul său, așa tăcut cum a venit, fără să schimbe nici o vorbă cu *Marina*.

Marina voia să-i mulțamească, dar nu știu nici măcar cum îl chiamă pe chipușul feciorăș, *Odihni niță Marina*, apoi să duse la el la plug, și intră în vorbă cu vecinul. Auzi că-l chiamă *Dinu*, că e de naștere din satul vecin, și că n'are părinți. E singur în lume, ca cucul. Intocmai ca *Marina*.

(Va urma.)

vol și vede cum se împart cărțile între falșii jucători, va trebui să se reputeze cu amară resignațiune cuvintele înțelepte din vechime: „*Mundus vult decipi, ergo decipiatur*“.

Gratuitatea învățământului popular. Proiectul de lege despre instrucțiune gratuită în școlile populare elementare: de stat, comunale și confesionale, a fost prezentat dietei în ședința de Luni, împreună cu proiectul de lege despre școlile agronomice. Se cuprind în ele dispoziții vătmătoare pentru școlile confesionale nemaghiare, de aceea, clubul deputaților naționaliști a hotărât să le facă opoziție și se combată cu energie mai ales proiectul prim de lege, despre instrucțiune gratuită, pe care și comisiunea școlară a dietei l-a primit Mercuri numai cu majoritate de un vot. În comisiune a fost combătut proiectul din partea abatelui Molnár János, apoi din partea deputatului român Vasile Goldiș. Ministrul de culte și instrucțiune publică dorește să fie votate proiectele sale de lege încă înainte de a intra dieta în vacanțele de vară, pentru ca la toamnă să poată fi puse în aplicare. Notăm, că compatrioții Sași sunt foarte nemulțumiți cu noile proiecte de lege, și organul lor din loc ne pune în vedere faptul, că deputații sași le vor combate cu energie, atât la discuția generală, cât și la discuția pe articole. Va să zică, totuși ajung deputații sași să facă cauză comună cu deputații naționaliști, de cari atât de mult s'au ferit și se feresc!

Legea apropiatiunii.

S'a votat în dietă și apropiatiunea, în scurtă vreme, cu toate că asupra ei nu se extinsese urgența, și ședințele duble, de dimineața și de după amiază. Apropiatiunea a fost considerată totdeauna ca punerea în discuție a chestiei de încredere față de guvern. Așa a fost considerată ea și de astădată, și de aceea clubul deputaților naționaliști a ținut să-și precizeze punctul de vedere în chestia aceasta. A vorbit unul singur dintre ei, deputatul român Dr. Aurel Vlad, care în ședința din 29 Mai n. c. a rostit vorbirea următoare:

On, cameră! Înainte de a mă ocupa cu acest proiect de lege, înainte de a-mi arăta punctul de vedere față de politica guvernului, înainte de a analiza motivele, cari determină neîncrederea mea și a colegilor mei față de guvern, îmi țin de datorie să fac câteva observațiuni la cuvântarea antivorbitorului, și anume, la partea aceea a cuvântării d-sale, care se ocupă cu ridicarea salariului oficianților.

Observ, că nu sunt contra, ca și oficianții să fie dotați cum se cade; însă trebuie să constat cu părere de rău, că aceste pretenziuni sunt atât de număroase, încât, dacă s'ar susține și mai departe în acest grad, vor fi în stare să pericliteze echilibrul nostru bugetar. (Așa-i!)

Și mi se pare periculoasă această satisfacere extremă a acestor pretenziuni, fiindcă prea din cale afară avem mulți funcționari. Dacă trebuie să se ridice salariile, ar trebui să se tindă paralel cu aceasta și la micșorarea numărului prea mare de oficianți. (Aprobări în centru!)

Am putut experia în decursul celor 30 ani de guvernare liberală și țiszaistă, că de câte ori ajungeau la licitație moșiile nobile, de câte ori vr'un proprietar ajungea la sapă de lemn, statul totdeauna se îngrijă, ca să-i așeze în vreun oficiu administrativ, așa, că nu necesitatea de a fi sau de a nu fi vr'un oficiu, ci faptul, că are cineva lipsă să intre în oficiu sau ba, a determinat numărul oficianților și oficiilor.

Sunt de părerea, să nu se mai urmeze această politică, căci gospodăria statului a ajuns în așa stare din cauza aceasta, încât nu mai poate da deloc înainte. Trebuie să răspundem odată cu un energetic veto, ca să putem crea și în această privință o poziție normală și sănătoasă pentru stat. Revin acum la motivele cari determină neîncrederea noastră față de regimul actual.

On, cameră! Știm cu toții, că acest guvern s'a format ca de tranziție, s'a format să aducă reforma democratică a sufragiului universal, s'a format ca prin viitorul parlament să rezolve toate chestii-

unile pendente și contradictorii, cari au turburat așa zicând viața noastră publică. Cu părere de rău trebuie însă să vedem, că nu numai nu s'a făcut nimic pentru realizarea acestei reforme, dar ministrul de interne, chemat să aducă această reformă, ascunde încă și acum principiile fundamentale ale reformei, ceea ce după părerea mea este contrar parlamentarismului și constituției.

Căci doară publicitatea este elementul înviorător al vieții constituționale și al parlamentarismului. (Așa este! aprobări în băncile naționaliștilor.) Așa dar, când este vorba despre o reformă așa de însemnată, care este chemată să aducă cu sine schimbarea radicală a țării pe terenul politic, prin faptul că dă îndreptățire politică masselor imense ale poporului: atunci în privința unei astfel de reforme nu este iertat să se lase țara în întunec, ci din contră, este datorința constituțională a guvernului, să se aducă la lumină condițiile fundamentale ale reformei, ca fiecare să-și poată spune cuvântul referitor la aceasta, ca fiecare să-și poată forma părerea sa proprie, pentru că numai astfel poate să se ridice la valoare o astfel de reformă, care va crea liniștea publică.

Așa cred, că va fi un expedient foarte periculos, dacă cu aplicarea noului regulament de casă vor forța o astfel de reformă, care va atrage după sine nemulțămirea masselor imense. Căci doar, dacă vor aduce o astfel de reformă, nu vor crea în țara aceasta liniștea, ci aducerea acelei legi va fi începutul luptei. Atunci se va porni adevărata luptă în țara aceasta, care va avea de scop înlăturarea nedreptăților ce se cuprind în reformă.

Eu cred, că un bărbat cu idei atât de conservative, ca dl ministrul de interne, ar trebui să-și țină de datorință și să-și dea silința, ca să liniștească opinia publică așa, ca pe urma reformei se urmeze liniște în țară, iar nu ca reforma să fie așa zicând începutul unor nouă lupte și sbuciumări crâncene.

Dar nu numai din punctul acesta de vedere consider eu de imparlamentară și anticonstituțională procedura guvernului, ci și din cauza, că însăși venirea sa la cârmă a fost imparlamentară și anticonstituțională, nu din punctul de vedere al legalității, ci din cauza, că a guvernat țara doi ani de rând pe baza unui pact, pe care nici până în ziua de astăzi nu-l cunoaștem. Doar și urcarea contingentului de recruți și a soldei oficerilor e în legătură cu pactul.

Unii afirmă, că în înțelesul pactului majoritatea și guvernul nu sunt obligați să urce solda oficerilor, alții tocmai din contră, zic, că în senzul pactului urcarea nu e eschisă.

Părerea mea, onorată cameră e, că deja faptul, că pactul, care întregeste așa zicând programul guvernului, nici acum după ce au trecut deja doi ani nu e cunoscut camerei și opiniei publice, deja faptul acesta în sine e imparlamentar și anticonstituțional.

Ori cine, care a urmărit cu atențiune formarea guvernului de tranziție, credea, că aceasta înseamnă quasi o pauză în lupta purtată până atunci în incinta camerei și că prin aceasta se va pune un capăt luptei pornite între cei doi factori ai legislațiunii.

Ce a dorit cu atâta stăruință atâta vreme partidul independist, și ce accentuă el în continuu față de vechiul sistem? Aceea, că statul acesta nu e guvernat amăsurat voinței sale proprii și a dorinței nutrite de partea preponderantă a alegătorilor, ci că partidul liberal își primește programul din Viena și pe baza acestui program își recrutează majoritatea, guvernând astfel în mod anticonstituțional, respective într'un mod, ce nu cadrează cu spiritul constituțiunii.

Și ce vedem, on, cameră? Schimbându-s'a situațiunea? Doar însăși încercarea de a forma un nou partid, însăși împrejurarea, că programul noului partid trebuie arătat Maiesății Sale, respective trebuie obținut consimțirea celui alt factor al legislațiunii, și dela acela depinde întreaga formațiune de partid, care după părerea mea va avea un colorit conservativ-clerical, deja faptul acesta, că e supusă alternativei de a fi sau nu aprobată, justifică pe deplin corectitatea aserțiunii mele.

Și chiar partidul independist este, care în totdeauna a fost contra, ca programul partidului să fie făcut pendent dela învoirea celui alt factor al legislației, iar acum acelaș partid cade în aceeași greșală.

Nu voi să mă ocup mai pe larg cu chestia aceasta, nu pot însă întrelăsa să nu fac majoritatea atentă la un lucru, și anume, că se înșală, când crede că în felul acesta să pregătește calea Ungariei independente. Doar dlul deputat Nagy Emil a spus în discursul său asupra bu-

getului, că ar dori să clădească Ungaria independentă, n'are însă concesiune pentru aceasta. Și dela cine să ceară această concesiune? Dela Rege, cum ați spus d-voastră mai de de mult, ori dela împărat?

Poate cineva crede în mod serios, că Regele se va învoi vre-odată, ca legea transacției să se modifice? Credeți d-voastră, că puteți face politică independistă cu consimțământul Regelui?

Dacă d-voastră o credeți aceasta, poftiți și vă legănați și pe mai departe în speranța aceasta (Sgomot). În ce privește însă acomodatiunea, află de natural, că astfel de transformațiuni atarnă dela factorii de putere. Dacă curentul, care vooeste de fapt să creeze o Ungarie independentă va fi cel mai tare, atunci independența Ungariei într'adevăr se va realiza. Dacă va fi însă mai puternic curentul, care are în vedere susținerea și pe mai departe a comunității, atunci independența nu va fi, și celui mai slab nu-i rămâne altceva decât să se acomodeze.

Regimul actual a enunțat o schimbare de sistem. Față de aceasta însă vedem, că nu s'a schimbat nimic în mod esențial, ba dacă peste tot poate fi vorba despre o schimbare, aceea numai în detrimentul regimului actual se poate socoti. Nu o să vă rămân dator nici cu datele. Fiecare poziție a bugetului dovedește în mod incontestabil caracterul de clasă al statului.

Din proiectul bugetului putem trage concluziunea, că în vreme ce clasele dominante se ziucesc, ca după cât e posibil să plătească dare cât mai puțină și prin urcarea exagerată a dării de consum să transpună toate sarcinile pe poporul de rând lipsit de mijloace, — cea mai mare parte a venitelor de stat nu se întrebuințează în folosul poporului de rând, ci tot ce rămâne dela spesele împreunate cu militarismul, se folosește spre scopurile claselor dominante. Aci sunt sumele oribile cu salariile și pensiunile.

Oficiile de stat, cari sunt necesare în interesul statului, nu sunt superflue, dar sunt și foarte multe oficii de stat superflue, cari nu sunt în interesul statului. În buget pretensiunile culturale și artistice ale claselor dominante să satisfac, în schimb este foarte puțin ceea ce se face în interesul stratelor poporului mai sărac. Este natural aceasta atunci, când așa zicând după legile existente să asigură drepturi exclusive unei clase privilegiate, cărcia i se dau în mână administrația și justiția; clasa aceasta va folosi puterea, ca în sfera bugetului de stat să-și satisfacă pretensiunile sale, ca să supoarte sarcina cât mai puțină și ca partea cea mai mare a greutăților să o transpună asupra celorlora, cari nu joacă nici un rol în crearea puterii de stat și a legislației.

(Va urma.)

Instalarea protopresb. Dr. Ioan Stroiă.

Programa festivităților de instalare a protopresbiterului Dr. Ioan Stroiă e următoarea:

1. Duminecă dimineața la orele 9^{1/2} o delegațiune a comitetului parohial din Sibiu-Cetate, sub conducerea prezidentului Parteni Cosma, și o delegație a comitetului protopresbiteral, sub conducerea dlui Dr. Atanasie Marienescu, invită pe protopopul la serviciul divin.

2. Delegația sinodului protopresbiteral și a comitetului parohial din Săliște sub conducerea dlui Dr. Nicolau Comșa să asociază.

3. La 10 ore se începe liturgia și cântă corul mixt sub conducerea dlui Timoteiu Popovici prof. seminarial.

4. După terminarea liturghiei introducerea noului protopresbiter prin asesorul consistorial Mateiu Voilean și cuvântarea protopresbiterului Dr. Ioan Stroiă.

5. La 12 ore recepțiune în biroul oficiului protopresbiteral: Strada măcelarilor 45, etagiul I, în ordinea următoare:

a) Comitetul parohial din Sibiu-Cetate, sub conducerea prezidentului dl Parteni Cosma.

b) Preoțiimea tractuală, membrii comitetului și sinodului protopresbiteral, sub conducerea dlui ases. cons. Mateiu Voileanu adm. protopresbiteral.

c) Învățătorii, sub conducerea dlui referent școlar Lazar Tritean ases. cons.

d) Reuniunea de muzică, sub conducerea prezidentului Dr. Miron E. Cristea

e) Reuniunea agricolă română, sub conducerea dlui Pantaleon Lucaș.

f) Reuniunea meseriașilor români, sub conducerea prezidentului Victor Torțășan.

g) Comitetul parohial al bisericii din Sibiu, suburbiul Iosefin, sub conducerea parohului I. B. Boiu.

h) Eventuale alte deputațiuni.

i) Preoțiimea și învățătorimea tractuală să prezentează apoi sub conducerea protopresbiterului Dr. Ioan Stroiă înaintea Excelenței Sale, Dlul Arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu.

Sibiu 21 Maiu 1908.

Comitetul aranjator.

Dela conferențele învățătoresți.

Cercul Făgăraș-Agnita.

(Fine.)

Masa comună.

Pe 7 oare eram invitați la o masă comună, se înțelege, pe speșele celor invitați. Veselia s'a întins însă, în urma toastelor, a câtorva dialoguri, anecdote și cântări.

Amintesc aici, că părintele Gavrea și harnica sa soție, s'au întrecut pe ei înșiși prin masa întinsă și ospitalitatea exemplară.

A trecut o zi, și celor mai robusți chiar o noapte întregă, și s'a făcut ziua a 2 a, care eră Vineri, cu

Ședința a III-a.

Notariul conferenței, I. Paicu, cetește în absența autorului disertația: „Alegerea materialului pentru școala agronomică de repetiție“, lucrată de inv. Ilarie Comșa.

La discuție iau parte următorii membri: V. Bica, I. Dragotă, I. Comșa, T. Păcală, I. Dragoman, I. Paicu și dl comisar.

Disertația a fost cu pricepere, cu multă cunoștință de cauză și străduință lucrată, și s'a notat cu mulțămintă la protocol.

Interesantă a fost discuțiunea ce a urmat în jurul întrebării: „Cum să se poată arăta învățătorul model de econom, când n'are avere proprie?“

Inv. Ioan Paicu e de principii următor: „Chiar și acel învățător, care n'are avere proprie, poate arăta un tip model de economie rațională în grădina școlii agronomice. Iusă nu trebuie trecut cu vederea un lucru, și adevă: Acel învățător, care are economie întinsă și pe care el singur, ajutat numai de brațele familiei sale o conduce și lucră, poate fi econom cât de harnic, însă conștiu educător nici-odată“. E aprobat din toate părțile.

După ce dl comisar vreme de un pătrar de oră dă prețioase îndrumări, să ivește o altă întrebare: „Oare ertat este învățătorului a vorbi românește cu elevii de repetiție în excursiunile școlare?“

Mărturisesc sincer — această întrebare mi-a ridicat un nod în gura. Și am fost de părere, că în orice loc e ertat învățătorului român — când să ivește necesitatea, a vorbi cu elevii sei în limba lor maternă.

Dl comisar a liniștit spiritele prin sfaturi și cumpăniri înțelepte.

Tema dată de Preaverer. Consistor: „Care este metoda cel mai potrivit pentru a instrui pe adulți în scriere și ceteră“, este cetită prin însuși autorul ei, inv. Visarion Bica.

Dl inv. V. Bica este un bun învățător și activ membru al conferenței învățătoresți. Prin urmare nici tema sa nu putea fi decât bine și cu multă silință lucrată. Prea l-a cucerit însă metoda Găbel, numit al „sunetelor vii“.

Să decide în urma discuției, la propunerea inv. I. Paicu, ca tema dlui Vis. Bica să se publice, iar inv. acestui cerc conferențiar să practice anul viitor, atât metoda „fonomică“, precum și cel „Găbelian“ și la anul înarmați cu experiențe mai largi și temeinice, să revină asupra acestei teme. Să primește și decide în acest sens.

Comisiunea aleasă pentru satorirea programei anului viitor, prin referentul seu I. Dragotă expune temele propuse, cari să primesc cu mici schimbări.

Să propune ca centru de intrunire pentru conferența anului viitor comuna Fofeldea. Majoritatea membrilor conferenței acceptază această propunere.

În fine aceeași comisiune depune pe masa presidială propunerile învățătorului Ioan Paicu, date aceleia spre studiere.

Învățătorul I. Paicu motivează pe larg — și în fine cetește următoarele 3 propuneri:

1. Să se aleagă din ambele tracte dintre membrii conferenței învățătoresți în părți egale o comisiune permanentă constătătoare din 6 membri pe un period de 3 ani.

După ce se esplică din partea propunătorului activitatea acestei comisiuni, precum că va avea a se ocupa între altele și cu edarea „Analelor conferenței învățătoresți din cercul al II-lea Agnita—Fă-

găraș" se primește cu însuflețire și unanimitate — și se porcede la alegerea comisiunii în persoanele următoarelor: Ioan Berescu, învățător în Făgăraș, I. Paicu, învățător în Calbor și Traian Păcală, inv. în Galați, aceștia din tractul Făgăraș. Apoi Emil Mădocea, Ciuc, Iancu Dragotă, Chirpăr și N. Cherstea, Agnita, din tractul Agnitei.

2. Să se deoblige învățătorimea acestui cerc conferențiar, ca prin cuotisațiunile anuale fie de orice procent în proporția salariului ce au, să pună basă și să măzgațeze anual un „Fond general cultural”, care să stea sub administrația consistorului arhiepiscopial. Cuotisațiile să se detragă din salariile învățătorescilor prin epitropiile parohiale, la ordinul protopresbiterilor.

3. Să se dea spre studiere comisiunii permanente un proiect de statute, compus de propunător și publicat în urii 35, 36 și 37 ai „Telegr. Roman” din 1905. Acea comisiune să-l cenzureze, și aflându-l acceptabil din toate punctele de vedere, sau mai completându-l, să vie cu raport separat pentru sesiunea conferenței anului viitor. Conferența să-l primească și transpună Preaven. Consistorul spre supracenzurare și aprobare. Acela apoi, pe lângă întărire din partea ministrului de resortul competent, să-l impună de obligatoriu pentru toată arhiepiscopia.

Propunerea a 3-a s'a primit în întreaga-i extensiune. Iar cea de sub punctul al 2-lea, fiind vorba de jertfe bănești, iar învățătorii „între pite” era să sufere naufragiu. În urma documentării ce-i făcui propunătorul, cumcă este strâns legată de a 3-a propunere și că făcetea a asigura un izvor de venit pentru viitorul ce nu prea suride dascălilor români, este predată comisiunii permanente spre studiere și raportare la anul.

De altfel s'a ocupat și Preaven. Sinod arhiepiscopial în una din ședințele sale cu această afacere, precum și cu propunerea de a se edita „Analele conferențelor învățătorescilor”. Avem deci speranță, că competente fiind mâinile în cari stă încredințată executarea ideilor, trup se vor face.

Exhauriat fiind materialul pentru această conferință, dl. comisar consistorial prin câteva cuvinte mulțamește învățătorilor pentru munca desfășurată, participanților pentru interesul arătat și declară conferința încheiată.

În câteva cuvinte, spuse cu chibzuială, dl. părinte N. Gavrea mulțamește dlui comisar pentru tactul fin, cu care a condus desbaterile acestei conferințe.

I. P.

NOUȚĂȚI.

Sfințire de biserică. Preasfinția Sa, domnul episcop Ioan I. Popp al Aradului a săvârșit ieri, Joi, ziua „Inălțării Domnului”, sfințirea bisericii gr. ort. române din *Lorău*, comitatul Bihorului, cu mare solemnitate.

La mormântul lui Klein. Mai mulți credincioși ai bisericii gr. cat. române au făcut pelerinaj la Roma, sub conducerea Preasfințitilor Episcopi *Dr. Radu* și *Dr. Hossu*, pentru a felicita pe Pontificalele române din prilejul jubileului de 50 de ani ai preoției. Pelerinii au mers și la mormântul marelui episcop *Inocențiu M. Klein*, înmormântat în Roma, și au depus o cunună frumoasă pe el. S'a slujit apoi un parastas pentru odihna sufletului sbuciumat al episcopului *Klein*.

An jubilar. La cererea adresată, congregația comitatului Sibiu a luat hotărâre în ședința ținută luni, ca anul trecut, ca an jubilar al Majestății Sale, să se socotească dublu pentru notarii din comitat, cu ocaziunea trecerii lor la pensie. Congregația a aprobat totodată o asemenea hotărâre adusă din partea consiliului comunal din Sibiu, cu privire la funcționarii proprii, cărora asemenea li se socotea dublu anul jubilar, când vor trece la pensie.

„Femei întemnițate.” Vorbind despre condamnarea doamnei *Ana Vlad*, soția deputatului *Dr. A. Vlad*, scrie ziarul „*Budapești Napló*” următoarele: „Nu credem se stăpânească doamna *Vlad* talentul oratoriei în așa măsură, ca cu tiradele ei de naționalism se poată periclita ideea de stat. În schimb însă credem, că soarta unei femei, care din cauza unei vorbării mai ascuțite ajunge să fie închisă pe o lună, e foarte comodată să stărnească o agitație mult mai cu efect, decum e în stare să desvoalte bărbatul ei și întregul său partid. Dacă azi se face agitație între naționalități, vina e a sistemului. Săpăm numai terenul sub noi, dacă mai întregim șirul martirilor și cu femei martirisate”. Vorbe adevărate!

Folosirea steagurilor. La o întrebare ce i-s'a adresat, ministrul de interne a răspuns, că la zile de sărbătoare națională, pe lângă steagul național unguresc pot să fie întrebuințate fără pedecă și steagurile cu colorile comitatului, respective ale orașului. E vorba de Sași, pentru că ei au steaguri de acestea.

Examene. În 24 Maiu n. c. s'a ținut examenul de finea anului la cele două școli confesionale ale noastre din *Branșca-Bicău*, conduse anul acesta de învățătorii *Nicolae Bembea* și *George Linciu*, despre cari ni se scriu multe lucruri bune. Examenul a fost presidat de protopresbiterul tractual *George Oprea*, s'a ținut în prezența parohului local *Serafim Olariu* și a mai multor fruntași din sat și părinți ai copiilor din școală. Clasele de învățământ erau frumos împodobite și elevii îmbrăcați în haine de sărbătoare. Răspunsurile date au fost pe deplin mulțumitoare. În ambele școli, după terminarea examenului dl. protopresbiter *Oprea* a ținut vorbiri instructive copiilor și părinților, iar parohul *Olariu* a mulțumit protopresbiterului și publicului asistent, pentru participare la examen. Învățătorul *Bembea* a vorbit apoi elevilor despre foloasele meseriilor și i-a îndemnat, ca după terminarea școlii din sat se îmbrățișeze cât mai mulți meseriile. Învățătorii cari au participat la examen, ca comisari anume aduși de protopresbiterul *Oprea*, au clasificat ambele examene cu „foarte bine”.

Ajutor Sașilor. Ministrul de culte și instrucțiune publică a acordat un ajutor de 400,000 coroane pentru ridicarea unei zidiri nouă pe seama gimnaziului sășesc din Brașov, și alte 250,000 coroane, în același scop, pentru gimnaziul sășesc din Mediaș.

Pentru țărani. Guvernul vrea să se îngrijască de țărani. Ministrul de agricultură, domnul *Darányi*, a prezentat ieri, Joi, dietei un proiect de lege despre prăsierea vitelor și un alt proiect de lege va prezenta în curând despre cumpărarea de islasuri de câtră comune.

Nu spăriați copiii! Într-o comună din Silezia, un copilăș de trei ani a fost speriat de o fetiță mai mare cu: „omul negru, care vine din pădure și-l ia și-l duce cu sine”. Copilășul a căpătat gărciuri de frică, și în câteva ceasuri a fost mort.

Dela societatea „Zânelor”. În București există o societate de binefacere, numită a „Zânelor”. Din ea fac parte fetețe din înalta societate bucureșteană, în etate de 7 — 16 ani. Se întrunesc în fiecare săptămână odată și lucrează rufăria pentru copiii săraci, cari să nasc în spital. În una din zilele trecute societatea a avut sărbătoare mare. A botezat 22 de copii născuți în ultimele luni în spitalul „*Maternitatea*” din București. Fiecare membră a botezat câte un copil, aflându-se în fruntea lor Prințesa *Maria*, moștenitoarea de tron și fiica ei, Prințesa *Elisabeta*. Fiecare copil botezat a primit rufăria completă, și o cărticică dela casa de depuneri despre 500 lei, sumă care nu poate fi ridicată decât după ce și-a împlinit copilul anul al 20-lea al etății. La ceremonia botezului a asistat un număr frumos de doamne din înalta elită bucureșteană.

Hymen. *Elisaveta Suciu* și *Lazar Devan* își anunță serbarea cununiei, ce se va celebra Duminecă, în 7 Iunie nou 1908, la 2 oare p. m., în biserica gr.-ort. din Vințul de jos.

Dl profesor seminarial Vasile Stan, din incidentul promovării sale de Dr. la universitatea din Budapesta, dăruiește fondului „*Victor și Eugenia Tordășianu* pentru înzestrarea fetelor sărace” suma de 10 coroane.

Petrecere în Idecu. Tinerimea română din Reghin invită la petrecerea ce o aranjază luni în 15 Iunie 1908 st. n. (a II-a zi de Rusali) în sala cea mare dela Baia-Idecu (Alsó-Idec) începutul la 1/39 ore seara.

Prelegeri populare. Ni-se scrie, că în comuna *Branșca-Bicău*, învățătorii *N. Bembea* și *G. Linciu* au ținut mai multe prelegeri populare, vorbind primul despre datorințele părinților către copii, datorințele copiilor către părinți, datorințele față de Dumnezeu, față de noi și de deaproapele, datorințele către școală și biserică, apoi despre lene și hărnicie, iar cel din urmă despre însemnătatea școlii confesionale, despre foloasele învățării și despre păcatul beției și urmările ei. Poporul le-a ascultat cu multă plăcere.

Dela despărț. Sibiu al „As-trei”. Două adunări foarte succese a ținut despărțământul Sibiu al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, una Duminecă în *Ocna* și a doua ieri Joi, în *Șura-mare*. Ambele au fost conduse de directorul despărțământului, dnul *Dr. M. E. Cristea*. S'a ținut vorbiri potrivite poporului și prelegeri cu schioptictonul. Poporul a primit în ambele locuri cu mare bucurie pe cei din centru și le-a ascultat cu atențiune încordată sfaturile și învățăturile.

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiu ține ședință lunară, împreună cu subcomisiunile ei în 11 Iunie 1908, la oarele 3 d. a. în sala mică a casei comitatense.

Broșură confiscată. În Berlin s'a tipărit zilele trecute o broșură mai mare despre viața și faptele Monarhului nostru. E intitulată „*Kaiser Franz I.*” Procurorul a descoperit în ea mai multe expresiuni vătămătoare la adresa Domnitorului nostru, cari constituie crima de lesa majestate, deci a ordonat confiscarea broșurei. Autorul ei e un anumit *Herman Kinzl*.

În amintirea lui Pavel Cotoțiu. Următorii prietini ai mult regretatului *Pavel Cotoțiu*, fost actuar metropolitan și membru folositor al multor așezăminte culturale ale noastre, dăruiesc întru eternizarea memoriei lui, anume, fondului „*Victor și Eugenia Tordășianu* pentru înzestrarea fetelor sărace”, precum urmează: *Ioan Șut*, funcționar consistorial și fiica sa, dsoara *Elenuta Șut*, fiecare câte 1 cor. și *George Hamsea*, par. în Brețcu, 5 cor.

Onoratele Dame știu, că ce particularitate însemnată e obrazul frumos și vioi, ce putere și bogăție mare stă în el și de ce favoruri se bucură o damă frumoasă. Nu ajunge, ca o damă să fie drăgălașă, sveltă și să aibă un exterior plăcut, lucrul principal e tenul curat al feții. Aceasta o știu damele cu siguranță. Nu e secret, că *Crema Margit* a lui *Földes* este singurul mijloc pentru frumusețe, care după o întrebuințare de 5—6 ori îndepărtează tot felul de bubițe de piele, pete de soare, sgrăbunțe, etc. și face fața albă și gingașă. O tigiă mare 2 cor., o tigiă mică 1 cor. Se capătă în toate farmaciile. Totuși e scutită de imitațiuni. Prin poștă o trimite fabricantul *Clemens de Földes*, farmacist, Arad.

E interesant anunțul de noroc a lui *S. Heckscher* senr. Hamburg din numărul acesta al foii noastre. Această casă și-a câștigat un renume bun prin solvirea promptă și discretă a sumelor câștigate, atât aici, cât și în împrejurime, încât pe oricine îl facem atent asupra anunțului de pe pagina ultimă a acestui ziar.

Convocare.

Onorații acționari ai institutului de credit și economii „*Viitorul*” se convoacă prin aceasta în adunare generală extraordinară, care se va ținea Duminecă, în 21 Iunie n. a. c. la 11 ore a. m. în *Ocna-Sibiului*.

Ordinea de zi:

Modificarea §§-lor 12 și 51 din statutele societății.

Ocna, 4 Iunie n. 1908.

Direcțiunea.

Știri economice.

În ultima sa ședință comitetul central al „*Reuniunii române agricole sibiene*” a luat următoarele hotărâri mai însemnate: raportul secretarului *Tordășianu* despre ținerea la stăruință zelosului paroh *Ioan Popa* a unei întruniri agricole în comuna *Cristian*, unde s'a înființat și constituit o nouă însoțire de credit „*Raiffeisen*”, s'a luat cu plăcere la cunoștință. Faptul, că parohul *A. Mihuleț* din *Șura-mică* a luat în primire mașina de sămănat a *Reuniunii*, a reparat-o și folosit-o împreună cu alți economi de acolo, s'a luat la cunoștință cu adaosul, că mașina de sămănat se va da pe viitor și altora spre folosire. Faptul, că de nou înființate însoțiri de credit sătești sistem *Raiffeisen*, anume cea din *Paloș*, din *Agărbici* și din *Rucăr* au achitat datoritiile avute pentru cărțile de comptabilitate, obligațiuni, libele etc., cu cari le-a creditat *Reuniunea*, ear cea din *Gusterița* a solvit interesele după depozitul de cor. 600 al *Reuniunii*, s'a luat la cunoștință. Raportul despre folosirea grapei de mușchi a *Reuniunii* din partea economilor din *Gusterița*, *Șura mică*, *Sibiel* și *Rușciori*, s'a luat la cunoștință, cu adaosul, că

primăria comunală din *Sibiel* să solvească prețul grapei celei vechi, pe care dorește s'o cumpere. Parohul *Ilie Pop* din *Ludoș*, și *Nicolae Huditan*, primar în *Topârcea*, înaintând actele de învoire despre prețul de 50 cor. respective 40 cor. a câte unui vier de rassa *Jorkshire*, procurat de *Reuniune* cu condiția ca cumpărătorii să solvească prețul în 4 rate egale și fără interese, să fac atenți la ținerea soroacelor de plată. Cu scop de a se procura vițeaua de rassa „*Pinzgau*”, ce este a se sorta între membrii din *Pianul rom.*, membrii *Reuniunii*: *Sergiu Medean*, protopresbiter și *Petru Opincaru*, propr., ambii din *Șebeșul săș.*, au fost rugați să binevoiască a căută o asemenea vițea și eventual a o cumpără în contul *Reuniunii*, când apoi se va face sortarea pe calea primăriei din *Pian*. S'a luat cu plăcere act de contribuirea sumei de cor. 1880 a membrilor însoțirii *Raiffeisen* din *Agărbiciu* la acoperirea cheltuielilor chipului în ulei al mult regretatului *Dr. A. Brote*. Biroul a fost însărcinat, să ceară dela direcțiunea băncii de asigurare „*Transylvania*”, al cărei înțelept și vrednic director a fost *Dr. A. Brote*, să contribuie cu o sumă corăspunzătoare la scoaterea chipului în ulei al lui *Dr. Aurel Brote*. Epuzându-se toate esemplarele broșurei „*Cartea stuparilor săteni*” de *R. Simu*, s'au luat măsuri pentru scoaterea ei în a 2-a ediție. Membrului *Vasile Stan* i s'a exprimat mulțumită protocolară pentru cenzurarea monografiei comunei *Săcădate*, scrisă de clericul *I. Podaș* și în același timp primăria comunală din *Săcădate* și direcțiunea băncii „*Plugarul*” de acolo au fost cercerate a contribui cu sume corăspunzătoare de bani în scopul scoaterei în tipar a monografiei. Faptul, că datorași *Ioan Tatu* paroh în *Cichindeal*, *Ioan Alexandru*, paroh în *Ilimbav* și *Nicolae Iosif*, inv. în *Aciliu*, cari au contras împrumuturi cu 5% și replătibile în 4 rate semestrale, anume la procurarea de vite de prăsilă — și-au solvit în regulă ratele, s'a luat la cunoștință. În comisiunea de a chibzui asupra felului de organizare a serbărilor, ce se vor aranja la 1912, când reuniunea va împlini al 25-lea an de existență, au fost numiți membri *Dr. P. Șpan*, *Vasile Stan*, *R. Simu*, *Dr. L. Borcia*, *A. Cosciuc* și *Vic. Tordășianu*.

Cărți și reviste.

„*Extaz*”, poezii. A apărut un volum de poezii, sub titlul „*Extaz*”, și compuse de doamna *Maria Baiulescu*, cunoscuta scriitoare română din Brașov. Sunt „*versuri limpezi, uneori frumoase*”, cum scrie domnul *Iorga* în „*Neamul Românesc*”, versuri ușoare și scrise într-o limbă bună românească. Le va ceti cu drag ori și cine. Le recomandăm atențiunii publicului cetitor român. Volumul de 174 pagini, tipărit la „*Minerva*” în București, costă 1 leu 50 bani exemplarul.

Monografia Societății femeilor române pentru regularea și înfrumusețarea cimiterului gr. ort. român din *Caransebeș*, scrisă de *Elena de Iacobich*, *Caransebeș*, Tipografia diecezană. Exemplarul 50 fileri. S'a scris din prilejul împlinirii anului al 25-lea de existență a acestei reuniuni, trecută prin multe suferințe în cursul acestui sfert de veac, după cum se arată în broșură.

Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist, de *Dr. Valeriu Branșca*. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui *Ciprian Porumbescu*, după ultima fotografie. Conținut: I. Introducere. Direcțiunea și programul activității lui *Ciprian Porumbescu*. II. Originea familiei și numelui. Părinții compozitorului. III. Activitatea tatălui compozitorului și influența lui în direcțiune națională. IV. Anii copilăriei și prima instrucție muzicală. V. *Stupca*. Violina lui *Ciprian*. Vechii lăutari naționali. VI. Serbarea dela *Putna*. Durerea neamului. Moartea mamei compozitorului. VII. Studiile teologice. Fondarea „*Arboroasei*”. *Dragostea nefericită*. VIII. Centenarul adnexării *Bucovinei* la *Austria*. Depeșa „*Arboroasei*”. IX. Arestarea lui *Ciprian Porumbescu*. Temnița. Pregătirea procesului. X. Desbaterea publică a procesului. Achitarea. XI. Libertatea. Studiile la *Cernăuți* și *Viena*. Profesor la *Brașov*. XII. Opereta „*Crainou*”. Reprezentarea ei la *Brașov*. XIII. Iubi-leul dela *Chizătău*. Morbul. Plecarea la *Nervi*. XIV. Petrecerea în *Italia*. Rein-torcerea acasă. Moartea. XV. Încheiere. Privire fugitivă asupra producției lui *Ciprian Porumbescu*. Prețul unui exemplar 1 coroană 50 fileri. Se poate comandă prin administrațiunea ziarului „*Drapelul*” *Lugoș*, sau de-a dreptul dela autor. În comisiune: *W. Krafft*, *Sibiu*.

VASILIE BANN

SIBIIU

str. Ocnei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie”
cel mai mare

depozit de încălțăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comanda se trimite recomandată, la caz de nu corăspund, se primesc îndărăpt în schimb. [90] 52—

Căștigul cel
mai mare ev.
600,000 M.

**Anunț
de noroc!**

Căștigurile
le garan-
tează statul.

Prima tragere la 24 Iunie.

Invitare la participarea
Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterii de
bani în care

9 mil. 841,476 Mărci
cu siguranță trebuie câștigate!

Căștigurile principale ale acestei loterii cu
privilegiu sunt următoarele: Cel mai mare câș-
tig este în cazul cel mai norocos de 600,000 M.

1	Premiu à	300,000	Mărci.
1	"	200,000	"
1	"	60,000	"
1	"	50,000	"
1	"	45,000	"
1	"	40,000	"
1	"	35,000	"
1	"	30,000	"
1	Căștig	100,000	"
1	"	60,000	"
1	"	50,000	"
1	"	40,000	"
1	"	30,000	"
7	Căștiguri	20,000	"
1	Căștig	15,000	"
11	Căștiguri	10,000	"
46	"	5,000	"
103	"	3,000	"
163	"	2,000	"
539	"	1,000	"
693	"	300	"
181	"	200	"

În total conține loteria, care constă din 7
clase, 100.000 losuri cu 43,405 câștiguri și 8
premier, așa încât aproape jumătate din toate
losurile trebuie să câștige.

Cel mai mare câștig de cl. I. este în cazul
cel mai norocos de 50,000 m., se urcă în cl.
II-a la 55,000 m., în cl. III-a la 60,000 m.,
în cl. IV-a la 65,000 m., în cl. V-a la 70,000
m., în cl. VI-a la 80,000 m., în cl. VII-a la
600,000 m.

Pentru cl. I. a cărei tragere s'a stabilit oficial
pe 24 Iunie costă

losul original întreg	Cor. 7.—
losul original de jumătate	3.50
losul original de un sfert	1.75

Depunerile pentru clasele următoare, pre-
cum și conspectul exact al câștigurilor se pot
vedea din planul de loterie oficial, provăzută
cu emblema statului, care la cerere îl trimite
gratis și franco.

Fiecare dintre participanți primește dela
mine imediat după tragere lista oficială.

Plătirea și trimiterea câștigurilor
se face din partea mea direct interesatului în
causă prompt și sub cea mai strictă discreție.

Comandă rog a se face prin mandat po-
stal sau și prin ramburs.

Adresați-Vă cu comanda din cauza tra-
gerii apropiate, cel mult până la

24 Iunie

cu toată încrederea la (83) 2—6

Samuel Heckscher senr.

Bankgeschäft in Hamburg.

Stofe veritabile de Brünn

Saisonul de primăvară și vară 1908.

Un Coupon de Mtr. 3-10 lung, dă un rând complet de haine de domni (Roc, pantaloni vestă), și costă numai

1 Coupon 7 Coroane
1 Coupon 10 Coroane
1 Coupon 12 Coroane
1 Coupon 15 Coroane
1 Coupon 17 Coroane
1 Coupon 18 Coroane
1 Coupon 20 Coroane

Un coupon pentru haine negre, Salon costă cor. 20.—, precum și stofe pentru pardesie, postav pentru turiști, camgară de mătăasă etc. etc., trimite cu prețuri de fabrică depositei fabricii de pânză, bine cunoscut ca reel și solid

Siegel-Imhof, Brünn

Mustre gratis și franco.

Avantajul mușterilor privați, comandarea stofelor direct dela firma Siegel-Imhof în locul de fabricație, are prețuri fixe considerabil de efitine.

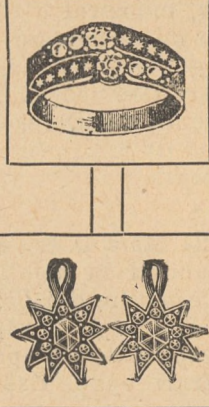
Mare asortiment. Executare cu cea mare atenție și a comenzilor mici, din marfă de tot proaspătă. (48) 27—40

Frumseța

Dorința cea mai ferbinte a oricărei dame e fără îndoială: a fi cât mai frumoasă, și spre a ajunge acest scop, ea prinde orice ocaziune, își spoște obrazul cu mijloacele cele mai de neerezut, ceace în cele mai multe cazuri are ca urmare, că obrazul, în loc să se înfrumusețască, se ruinează, astfel, că are lipsă de un timp îndelungat și de o îngrijire deosebită, pânăce din nou e restabilit.

Singurul succes în lume, pe care l-a dobândit farmacistul Clemens v. Földes cu crema lui Margit (cu deosebire în Franța și Germania) a îmbărbătat pe mulți oameni la imitarea acestui mijloc renumit, nesticăcios, care singur are un efect miraculos în contra tuturor necurătenilor de piele, cum sunt piștruele, petele de ficat, sgrăbunțele etc. Se înțelege, aceasta nimănui nu i-a reușit, căci secretul producției Cremei-Margit îl cunoaște exclusiv numai inventatorul și fabricantul, care și păzește acest secret, prin aceea, că tot singur pregătește acest preparat. Se vede dar că Crema-Margit rămâne deapănarea aceiași; pregătirea ei e conștientoasă, din care cauză și efectul ei e repede și sigur. Admoniem deci damele, a-și spoi obrazul cu fel și fel de alifii; să folosească numai acest mijloc, care e recomandat și de medici renumiți din Anglia, Franța și America, ca unicul mijloc cu efect sigur, nesticăcios și bun pentru susținerea frumseței. Acest renumit mijloc de frumseță e Crema-Margit a lui Földes, care deja după o întrebuințare de 3—4 zile schimbă pe deplin pielea feței, piștruele, petele de ficat, sgrăbunțele, roșata de față și mâni le depărtează, iar feței îi imprumută frumseță ideală, improspătare și tineretă. Pe lângă toate acestea Crema-Margit e cu totul nesticăciosă. O dosă costă 1 cor. Săpunul-Margit 70 fileri. Pudra-Margit (albă, roză, și crème) 1 cor. Toate aceste mijloace pot fi folosite și separat. Crema-Margit a lui Földes se poate căpăta în toată farmacia mai mare, dacă însă undeva nu se află de vânzare, doritorul să se adreseze direct inventatorului Clemens v. Földes, farmacist în Arad.

Depozit central în Sibiu (Nagyszeben): Guido Fabritius, fabrica de săpun a lui Gustav Meltzer, parfumeria Meltzer, I. C. Molnar, drogueria Carl Morscher, Carl Müller, Ervin Rummel, Pissel & Schmidt; în Agnita: Wilhelm Fröhlich; în Sighișoara: A. W. Lingner. [62] 4—7

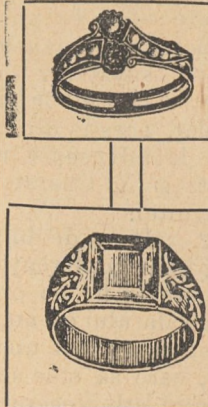

AVIZ!

Mult onoraților mei cum-părători, partizani și prietini, le aduc la binevoitoare cunoștință, că pe la începutul lunii Iulie, iar îmi voi deschide prăvălia cu multe noutăți.

Cu deosebită stimă
Iulius Erös.

(125) 2—5

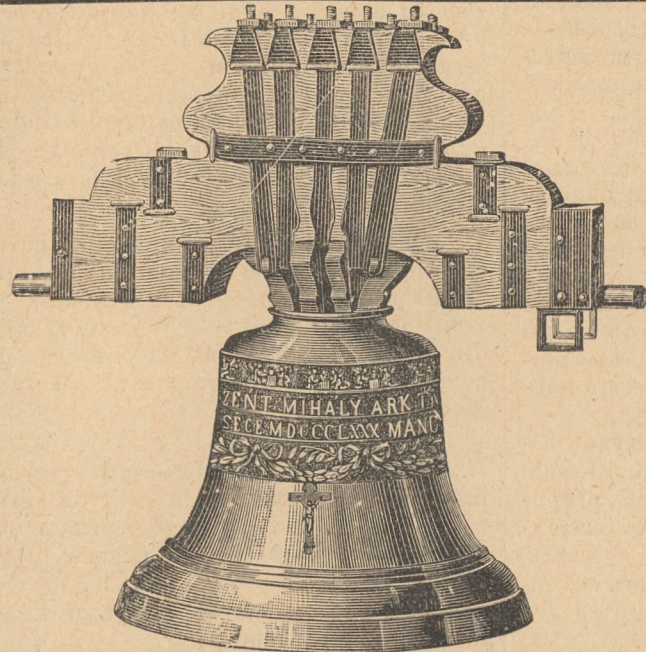

Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de
campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fer bătut.

Inființată la anul 1822. Sighișoara, piața de sus nr. 47.

o firmă ce există dela anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomanda tuturor comunelor bisericesti a lifera și repara clopote de toată mărimea cu coroană de stejar o: de fer legat, cum și clopote cu sunet armonic. Face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comanda se efeptuiază și în depărtare. Clopote mai mici se află gata în tot timpul. Solvirea se va primi și în rate.

(7) 8—11

BĂILE DE CURĂ BUZIAȘ

Stațiune de tren, poștă, telegraf și telefon.

Tren accelerat direct din Budapesta — gara vestică. — Saison din 15 Mai — 15 Septembrie.

Baie de cură specială pentru bolnavi de inimă,

boale de femei, suferințe de besică și rărunchi, formarea de piatră, îmbolnăviri cataralice, îmbolnăvirea părților de mistuire și escrețiune, gălbănare, anemie, scrofuloasă și boale englezești, slăbiciuni generale și boli cronice la părțile genitale femești. Izvor acid carbonic de sare și fier.

Prospect trimite

Direcțiunea băilor.

Din laboratorul acid-carbonic

dela băile Muschong din Buziaș

se trimite prompt din renumitul izvor, orice
quant de fluiditate acid-carbonică, naturală și chemic curată.

**A nu se schimba cu alt acid-carbonic
artificial și puțin folositor.**

Serviciu solid și conștientios.

Adresa telegrafică: MUSCHONG, BUZIÁSFÜRDÖ.

Telefon interurban Nr. 18.

Telefon interurban Nr. 18.

(286) 44—100

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

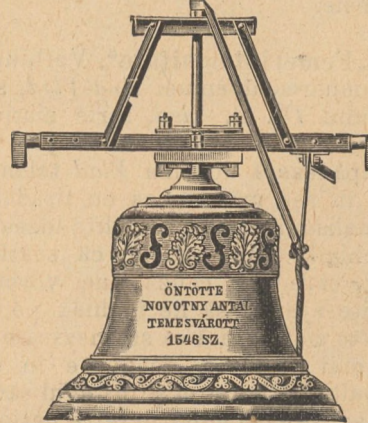
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (146) 29—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrare bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 34,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [25] 12—52